

Visita històrica i arquitectònica

Joan BADIA I HOMS
Monestir de Sant Pere de Rodes,
 Curial Edicions Catalanes
 Barcelona, 1993. 112 pàg.

Fa una colla d'anys, durant la nostra joventut, pujàvem de tant en tant a Sant Pere de Rodes, una visita que significava, em sembla, l'afirmació puntual de les nostres arrels alt-empordaneses. En companyia de les meves germanes o amb la d'algun amic, deixàvem el tren a l'estació de Vilajuïga i per camins de vinya i viarany plens de pedruscall empenfem la pujada a la muntanya de Verdera, coronada a dalt de tot per l'espectacular castell de Sant Salvador.

El pas pel costat del mas Ventós –el de la sardana d'en Bonaterra–, sempre constituïa una ocasió per fer una breu parada i per contemplar, des d'aquell punt, la corba perfecta del golf de Roses, des del cap Norfeu fins a la punta de Montgó, darrera l'emblanquinada vila de l'Escala. Més enllà, el Montgrí, la platja de Pals i... l'infinit.

Seguint amunt, passàvem per sobre la font del mas Ventós –que també apareix a la sardana de referència– i després de pujar a Santa Elena empenfem la definitiva davallada cap al monestir, penjat literalment damunt del golf de la Selva.

Aleshores, el monestir era una ruïna. No hi havia guardià –després vingueren el senyor Pedro

Pascual i, més tard l'inoblidable Cinto Solanelles–, ni s'hi acostava pràcticament mai ningú que no fos algun pastor del Pirineu que hi passava l'hivern amb el seu ramat o un caçador de la rodalia perseguint a grans gambades un vol de perdius.

Trecàvem pels pilots de pedres esmicolades i ens embadalíem en entrar a l'interior de l'església del monestir, tan imposant i tan majestuosa, malgrat el seu abandonament. Calia baixar a la cripta i pujar, després, a la capella de Sant Miquel per a completar la visita.

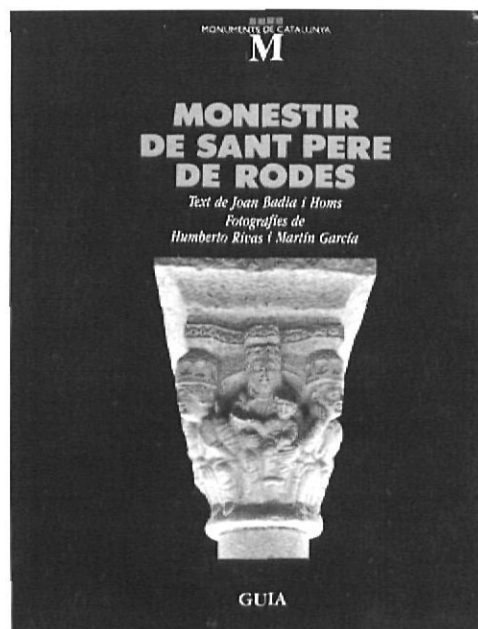
Més tard, a l'hora de dinar, asseguts damunt d'unes pedres, davant la font dels Monjos, menjàvem truites i costelles de xai, acompanyades d'un xarrup de vi i, a vegades, d'un glop d'aigua, mentre llegíem la inscripció llatina, que ens permetem de traduir lliurement al català: «Qui begui d'aquesta aigua, tornarà a tenir set».

A mitja tarda, empenfem el camí de retorn per la vall de Santa Creu i la carretera del Port de la Selva a Llançà, que no s'acabava mai.

Ara, repetir això és pràcticament impensable. S'hi pot pujar amb automòbil, tant des de Vilajuïga com des del Port de la Selva, per bones carreteres asfaltades. Des de l'aparcament fins al monestir, s'hi arriba en uns deu minuts de passejada. I si hem de veure el monument, tenim a mà el nou llibret intítulat *Monestir de Sant Pere de Rodes (Guia històrica i arquitectònica)*, original de Joan Badia i Homs, sens dubte la màxima autoritat quan del romànic gironí es tracta.

El llibre, de 111 pàgines, forma part de la col·lecció *Guies de visita de monuments de Catalunya*, i consta d'una introducció, una síntesi històrica, una síntesi arquitectònica, una proposta de recorregut i com a cloenda una cronologia, un abaciologi, una relació d'abats comandataris i una bibliografia.

O sigui, que amb el llibre de Joan Badia tot-hom pot pujar a Sant Pere de Rodes tranquil, perquè tindrà la seguretat de veure el que ha de veure i s'assabentarà de tot allò que d'important posseeix el monestir, tant des del punt de vista documental com de l'arquitectònic.

Pla homenatjat pels il·lustradors

En l'aspecte històric, amb breuetat i concisió, però sense deixar-se res, Joan Badia ens parla de la vida del cenobi des de la seva fundació fins a l'abandó dels monjos cap a Vila-sacra, primer, i cap a Figueres, després, amb els episodis més representatius de la seva existència. Ens parla de Tasi i d'Hildesind, el primer abat; de la dotació del comte Gaufred d'Empúries, tan polèmica; dels jubileus i de la decadència, del llegendari i de les relíquies.

La segona part, és a dir, la síntesi arquitectònica, ens proporciona informació sobre el grandios edifici. Comença amb una descripció del conjunt del monestir i continua amb una sèrie de capítols dedicats a les construccions en «opus spicatum», la basílica, el campanar, la façana del monestir i la torre de l'homenatge, el claustre i el seu entorn, les altres dependències, l'hospital o refugi de pelegrins, l'evolució de les construccions, la historiografia i les excavacions.

Finalment, en la tercera part, l'autor ens convida a seguir-lo en la visita al monument, amb la següent proposta de recorregut:

- L'hospital
- El pati d'entrada, les façanes i les torres
- La galilea
- L'interior de l'església, la cripta i la capella de Sant Miquel
- El claustre i les dependències de l'entorn
- El mirador

Totes aquestes coses, que tantes vegades havíem contemplat en altres temps, ens semblen noves en l'obra de Joan Badia, de prosa planera i accessible per a tothom. Jo li auguro un gran èxit i m'atreveixo a aconsellar a tots aquells que tinguin la intenció de pujar a Sant Pere de Rodas que portin amb ells un exemplar d'aquest llibre, tot garantint-los que no se sentiran pas decebuts de la nostra recomanació.

En felicitar Joan Badia i Homs per aquest nou llibre, mostra palesa de la seva erudició, que s'afegeix a *L'arquitectura medieval de l'Empordà*, de l'Alt i del Baix, al volum de la *Gran Geografia Comarcal de Catalunya* corresponent als dos empordans i a la *Catalunya Romànica* d'aquestes dues comarques, a més de nombrosos articles sobre aquest territori del nord-est català, volem fer constar la nostra satisfacció com a alt-empordanesos, gironins i catalans, per la projecció que aquestes guies proporcionaran al patrimoni monumental de Catalunya.

Narcís Puigdevall i Diumé

Aa ja rica bibliografia dedicada a l'escriptor de Llofriu s'ha enriquit enguany amb algunes notables publicacions. Tal volta una de les més singulars és aquesta, on s'aplega un conjunt de textos seleccionats per cadascun dels il·lustradors. A través de la prosa planiana, la seva inspiració assoleix uns temes perfectes, que ens posen en contacte amb la realitat d'aquest aspecte de la creativitat a casa nostra.

No sabríem, exactament, si definir aquest llibre com un volum amb il·lustracions dels textos de Pla, o una selecció de textos il·lustrats; en qualsevol cas, el resultat ha estat positiu. Cal dir que el volum, que sembla clourà les activitats de l'associació promotora, es complementa amb uns estudis de Pla signats per Avel·lí

Josep Pla vist per quaranta-set il·lustradors.

Editat per l'Associació
d'Amics de Josep Pla.

Girona, 1994.

Artís Gener, Albert G. Hauf, de la Universitat de València, Narcís Puigdevall i Diumé i Carles Sentís, ambdós bons amics de l'escriptor, i que donen unes pinzellades humanes i cordials a l'entorn de la personalitat d'aquell gran i recordat homenot.

Tal volta aquest llibre, en el futur, no sigui considerat com una obra de consulta obligada en l'estudi de la literatura de Pla; és possible. Però ens evidencia l'abast de la prosa planiana en els diferents àmbits de la creativitat a Catalunya. I, evidentment, només es tracta d'una modesta selecció de textos, tota vegada que l'abast de l'obra completa de Pla permetria centenars de llibres com aquest. De tota manera, ens permetem de recomanar la lectura dels textos ja esmentats en les primeres pàgines del llibre, que ens ajudaran a aprofundir en la complexa personalitat de Pla, que és l'assignatura pendent en el conjunt dels treballs al seu entorn, malgrat algunes valuoses i recents aproximacions a aquesta realitat.

En l'àmbit concret de l'obra, i més exactament de les il·lustracions, es tracta d'un llibre escrit i pensat en aquest sentit, i ens permet donar una ullada a l'actual nivell d'aquesta tècnica a casa nostra. S'ha obert a artistes de diferents àmbits de Catalunya. Podríem dir que és un homenatge dels il·lustradors catalans a l'obra i també a la persona de Pla. Alguns són noms ben coneguts i reconeguts; d'altres han aprofitat el llibre per millor fer conèixer la seva obra. El resultat, en el seu caire artístic, ha estat important, com ja dèiem. El sentit de presentació i de realització portat a terme pels tallers gironins de Dalmau Carles, igualment important. Les reproduccions de les obres realitzades per il·lustrar el llibre han res-

**JOSEP PLA
VIST PER
QUARANTA-SET
IL·LUSTRADORS**

Associació
d'Amics
de Josep Pla